

BATUT, 1915: PROSVEĆENI SINOVI, POVEDITE SMIŠLJENU BORBU PROTIV PEGAVOG TIFUSA!

Goran Čukić

Član Sekcije za istoriju medicine SLD

Kontakt: Goran Čukić
Ul. Matije Gupca 33a, Rakovica, 11 000 Beograd, Srbija
E-mail: gorancukuic@gmail.com

Prošao je vek od epidemije pegavog tifusa 1914/15. godine, ali nije odgovoreno da li je srpski narod bio poveden u borbu protiv pegavog tifusa i ako jeste, koliko je to bilo uspešno? Da li su lekari ostali nedorečeni ne razmatrajući aktivnost Državnog odbora za suzbijanje zaraznih bolesti (Odbor)? Da li je bilo koraka zbog kojih treba da ga pamte građani Srbije, a pogotovu lekarski stalež? Odbor je odlučivao 1915. godine i to su zvanični stavovi Srbije od kojih treba poći u analizama tog doba, dok su posleratne istorijsko-medicinske ocene sekundarne. Kao predsednik Odbora, Velisav Vulović je bio koordinator ovog tela i utoliko uticajan na rad saniteta Srbije 1915. godine. Nedostatkom dovoljnog broja fabričkih autoklava nastao je pravi naučni problem kako ih zameniti. Vulović je preteča sanitarnih inženjera usavršavanja prototipa „komore na topli suvi vazduh“. Izgrađena je „dezinfekciona centrala“ u Nišu i puštena u rad pre dolaska Hanterove misije. Sa njom se, moglo ofanzivno delovati depedikulacijom u suzbijanju epidemija transmisivnih bolesti. Koristile su je vojska, bolnice, zarobljenici i građanstvo. Uz saglasnost dr Genčića, komora je bila primenjivana i u osnovnim jedinicama na vojištu. Aktivnost srpskog kadra 1915. u suzbijanju epidemija imala je svojih uspeha. Povedena je smišljena borba protiv pegavca i rekurensa i tako zadužen ne samo srpski rod, već i medicina sveta.

Acta Medica Medianae 2018;57(3):145-154.

Ključne reči: : Velisav Vulović, Državni odbor za suzbijanje zaraza, komore na topli suvi vazduh, pegavi tifus, epidemije 1915. godine